

[AM2021.11.03V2]

Retten i Sønderborgs DOM - 7. oktober 2020 - K03-4691/2019 - 3300-89138-00002-17

Anklagemyndigheden mod T A/S , cvr-nummer ...

Anklageskrift er modtaget den 11. juli 2019.

T A/S er tiltalt for overtrædelse af

1.

dyreværnsloven jf. § 28, stk. 1, stk. 9 og stk. 11, jf., § 1, bekendtgørelse nr. 1729 af 21. december 2006 om beskyttelse af dyr under transport § 35, stk. 1, nr. 1, jf. rådets forordning nr. 1/2005 af 22. december 2004 artikel 3, litra b og artikel 8, stk. 1, jf. bilag 1, kapitel 1 pkt. 1 og pkt. 2, litra b,

ved den 3. maj 2017 ca. kl. 12.54 som ansvarlig transportvirksomhed, at have udsat slagtesvin med syge-nummer ... for uforsvarlig behandling, idet tiltalte var ansvarlig for at svinet blev transporteret fra Firma1 Adresse1 i Aabenraa til slagteriet Firma2 Adresse2 i Sønderborg. selvom svinet var uegnet til transport, idet svinet havde en navlebrok der var større end 15 cm i diameter, hvorpå det var et 7 cm langt og 4 cm bredt sår med dødt væv og arvæv i sårranden, alt hvorved svinet blev udsat for smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe.

Påstande

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om bødestraf.

Tiltalte har nægtet sig skyldig.

Sagens oplysninger

V1 har forklaret, at han er logistikchef i T A/S , der blandt andet beskæftiger sig med transport af grise. Selskabet udfører årligt omkring 30.000 transporter af slagtesvin. Han har været leder i selskabet siden 1997. V2 er stadig ansat i selskabet som chauffør. Han har været i selskabet i omkring 4 ½ år. En chauffør, der kører med grise, skal have et kompetencebevis. Det gives efter en uges kursus på en skole i Kolding. Hvert femte år skal chaufføren derefter have supplerende efteruddannelse i 3 dage. Nye chauffører er gennem et tre ugers oplæringsforløb. To eller tre dage før en ny chauffør skal køre på egen hånd gennemgås en checkliste for at sikre, at han har været gennem hele forløbet. Der holdes to gange om året møder med chaufførerne, hvor reglerne gennemgås. Deres chauffører transporterer hver især årligt mellem 90.000 - 100.000 grise. I den aktuelle sag fik han kontrolrapporten den 22. juni 2017. Han tog på baggrund af denne en snak med chaufføren. Normalt når selskabet bliver sigtet i transportsager, tager han sig af sigelsen, men

sådan har det ikke været i denne sag. Efter samtalen med chaufføren vurderede han, at chaufføren ikke havde gjort noget galt, og at reglerne var blevet overholdt. Grisen var blevet transporteret særskilt. Chaufføren havde fortalt, at grisen havde arvæv, som så ud til at være helet op, eller i hvert fald var så langt i helingsprocessen, at grisen var transportegnet. I denne sag har selskabet ikke et notat om sigtelsen, og det næste han hørte om sagen var den 4. juli 2019, hvor selskabet modtog et anklageskrift. Selskabet transporterer mere end 6,5 millioner svin årligt og tjener mindre end en krone pr. transporteret gris.

V2 har forklaret, at han udførte transporten den 3. maj 2017. Han har kørt svin siden 1994. Han fik sit kompetencebevis i 2007, og han har deltaget i brush-up møder i selskabet. Han kan måske huske noget omkring transporten af den pågældende gris, men det er lang tid siden. Han havde på forhånd fået at vide, at han skulle transportere en gris med brok. Den skulle transporteres for sig selv bagerst i bilen, da brokket var større end 15 cm. Den pågældende gris kom sidst ind i traileren. Han besigtigede grisen, da den var kommet ind i bilen. og han så, at den havde brok og en rund ring, som han vurderede som sårskorpe eller arvæv. Han kunne ikke se noget rødt kød, og han vurderede svinet transportegnet. Han har fået en indskærpelse af fødevaremyndighederne. Han fortalte dyrlægen, at han havde været nede at se på grisen. Foreholdt fra bilag 1.6, indskærpelsens afsnit vedrørende partshøring, forklarede han, at han ikke har forklaret sådan. Han kunne ikke komme ind under grisen, og se efter. Han bukkede sig ned, og kunne se fra siden. Der var ikke langt fra undersiden af brokket til jorden /gulvet. Indskærpelsen kom med posten. Han talte med **V1** om hvordan han havde oplevet sagen. Han har kun en gang tidligere fået en indskærpelse. Han gør hvad han kan for at overholde reglerne. Han kontrollerer altid selv grisene, før han kører med dem. Han vurderede at brokket på grisen i denne sag var større end 15 cm. Grisen virkede ikke svækket. Grisen var blevet aflivet efter de 20 - 25 minutter, det tog ham læsse de øvrige grise af lastbilen. De har fået udleveret en "dasker", der er ca. 15 cm lang. Den brugte han som målestok. Han er ikke overrasket over, at han fik en indskærpelse fra den pågældende dyrlæge. Nogle dyrlæger gør alt for at melde dem. Det er "unge piger fra skolen, der ville vise, at de har magten". Hun ledte efter fejl.

V3 har forklaret, at han er medejer af besætningen, hvor grisen kom fra. Han kan ikke huske den konkrete gris. Han har fået en indskærpelse. På den gård, hvor grisen kom fra, blev der lukket ca. 100 grise ud på en rampe, hvor fra chaufføren hentede grisene. Chaufførerne tager normalt ikke syge grise med, med mindre der er anmeldt separat transport forinden. Når der er syge grise, vurderes det, om de skal afvente at komme til slagting eller om de skal skydes. Foreholdt afhøringsrapport, bilag 12, side 2, første afsnit, forklarede han, at han ikke kunne huske, at han har sagt sådan. Men hvis betjenten har skrevet dette, går han ud fra, at det ikke er noget betjenten selv har fundet på. Ifølge vejledningen fra Serges, må grise med sår ikke leveres. Der må være blevet vurderet, at grisen kunne transporteres. Da Fødevarestyrelsen har vurderet, at grisen var uegnet til transport, så har han forholdt sig til det. Foreholdt indskærpelsen i bilag 5, 4. afsnit på side 2 af 3, hans bemærkninger til afgørelsen, forklarede han, at han havde svært ved at huske, hvad han havde udtalt, men det der står der, er sikkert rigtigt.

Embedsdyrlæge V4 har forklaret, at hun har været embedsdyrlæge på slagteriet i By1 fra juni 2016 til juni 2019. Den 3. maj 2017 synede hun grise ved deres ankomst til slagteriet. Der ankom en gris med et stort brok, der havde været adskilt fra de øvrige grise under transporten. Hun kunne på afstand se en stor affladning af brokket. Foreholdt foto 2 i bilag 3 forklarede hun, at der blev løftet op i brokket, da fotoet blev taget. Hun havde på afstand set, at der var noget galt, og derfor blev det undersøgt nærmere. På foto 1 kan

såret anes. Det var meget tydeligt, at der var et stort sår, og for grisens skyld, blev det ikke undersøgt nærmere, mens den var i live. Foto 4 viser såret, efter at grisen var blevet aflivet. I den ene side af såret er der en rød rand, som typisk viser vævsdød. Der er tale om et relativt dybt sår, der nok er af ældre dato. I kanten af såret ses der hvidt arvæv. Foto 2 viser et åbent sår. Hun kan ikke huske, om hun talte med chaufføren. Det er ikke hende, der har skrevet indskærpelsen. Foreholdt chaufførens forklaring ifølge indskærpelsen i bilag 6, forklarede hun, at denne kunne hun godt huske. Det var ikke nødvendigt for hende, at lægge sig ned, for at se, at der var noget galt, som hun måtte undersøge nærmere. Af hygiejnemæssige årsager kræver de aldrig på gulvet i et slagteriet. Hun blev dyrlæge i 2013. Bilag 8 er et notat til dyrlægen på slagtegangen. Notat er lavet før grisen blev slagtet. Foto 5 i bilag 3 viser det åbne sår, hvor der er en helingsproces i gang. Hun vil vurdere, at huden er bristet på grund af brokket, og påvirkning når grisen sætter sig og lægger sig ned. På foto 1 og 2 kan ses, at såret er dybt.

Det Veterinære Sundhedsråd har afgivet følgende udtalelse i forbindelse med sagen:

”...

Det Veterinære Sundhedsråd er i skrivelse af 10. december 2019 fra Syd- og Sønderjyllands Politi blevet anmodet om at besvare spørgsmål i ovenstående sag.

Rådet skal udtale:

Rådet skal indledningsvis understrege at sygdom og sygelige forandringer bedst vurderes hos det levende dyr under en klinisk undersøgelse, eventuelt kombineret med en efterfølgende obduktion og andre parakliniske undersøgelser. Billeder og film, der tages under et sådant forløb, kan bruges til at illustrere og dokumentere sygdom og læsioner, men selv hvis dette gøres detaljeret, så vil der være forhold som vanskeligt eller slet ikke gengives på billedmaterialer. Rådet lægger derfor i sine vurderinger vægt på alle tilgængelige oplysninger og afgiver svar baseret på den samlede information. Såfremt der udelukkende foretages en på en delmængde af den tilgængelige information, som eksempelvis udelukkende billedmateriale, kan der opstå en diskrepans, som udelukkende er grundet i dette forhold.

Spørgsmål 1

Det Veterinære Sundhedsråd bedes på baggrund af det objektivt konstaterbare i det vedlagte materiale, som viser slagtesvinet inden aflivning og opskæring oplyse, om slagtesvinet ved modtagelsen på slagteriet kan have været transportegnet. Særligt ønskes oplyst, om det har betydning, at der var tale om et ældre sår med bredt dødt væv/vævsnekrose samt granulationsvævsdannelse.

Svar ad 1:

Rådet tolker formuleringen "objektivt konstaterbar" som refererende udelukkende til fotomaterialet. Der foreligger to billedoptagelser af dyret inden aflivning og opskæring. På billedfil 20170503_1 25441 ses et slagtesvin fra siden (højre). Billedet er taget i skrå vinkel oppefra og nedad. Dyret står op. Der ses en udposning fra bugens underside. Denne er hudbeklædt og på den side af svinet, der (højre), er siderne tilsyneladende uden forandringer. Området er delvist skyggebelagt. Udposningens nedre flade berører ikke underlaget.

Billedfil 20170503_1 25507 er et nærbillede af udposningens nederste halvdel, hvor en person med sin hånd drejer udposningen ud mod svinets (formodentlig) højre side. Herved ses det, at huden på

udposningens underste flade er gennembrudt (sår), og at denne læsion har en størrelse på flere centimeter i længden. Der iagttages en let hævelse ("volddannelse") på den side af såret, der kan ses, og sårrandene afrundede. Volddannelse repræsenterer typisk granulations- eller bindevæv, som er et tegn på heling (kronisitet). Der ses ikke frisk blødning i såret.

Objektivt foreligger der en udposning på den ventrale bugvæg af et svin med et sår af betydelig størrelse på udposningens underside. Objektivt ses der en volddannelse omkring den sårrand, hvor dette kan vurderes, og der ses afrundede sårrande. Dette er objektivt foreneligt med en helingsproces i et sår.

Rådet finder, at svinet ikke var transportegnet. Der henvises til Det Veterinære Sundhedsråds udtalelse om svin med store /komplicerede navle- eller lyskebrok af 2. december 2008, samt Rådets redegørelse om transport af syge eller tilskadekomne produktionsdyr inkl. heste af 17. februar 2009.

Spørgsmål 2:

Det Veterinære Sundhedsråd bedes på baggrund af fotomaterialet i sagen (bilag 1-3) foretage en vurdering af sårets alder, herunder vurderet i hvor lang tid såret har været under opheling på tidspunktet for pålæsning til transport.

Svar ad 2:

Rådet har baseret sit svar på vurdering af billedfilerne 20170503_13 0713 og 20170503_130717. Der ses et ovalt til dels uregelmæssigt sår. Bunden af såret er ikke dækket af en sårskorpe, og der ses blottet underhud. Denne er uden frisk blødning og fremstår glat og fugtig. Vævet fremstår lidt blegt. Dette udseende er foreneligt med et sår i huden, som heler med granulationsvævsvæddannelse. Sårets rande er tydeligt afrundede og med volddannelse. Huden nær randen fremstår mere end den omkringliggende normale hud.

Objektivt er der tale om et sår under opheling. Helingen vurderes at have pågået mindst 1 til flere uger, inden billedet blev optaget og således også 1 til flere uger inden transporten. En nærmere tidsangivelse kan ikke gives på det foreliggende billedmateriale, ligesom sårudvikling og -heling er en dynamisk proces, der tidsmæssigt afhænger af mange forhold såsom fortsat/ophørt slid mod et underlag, infektion i såret, sårbehandling m.m.

Spørgsmål 3:

Det Veterinære Sundhedsråd bedes på baggrund af det objektivt konstaterbare i det vedlagte materiale oplyse, om det er sandsynligt, at tilstanden kan være forværret under transporten og i givet fald hvordan.

Svar ad 3:

Objektivt konstaterbart ses der ikke tegn på, at tilstanden i udposningen blev forværret under transporten.

Spørgsmål 4:

Det Veterinære Sundhedsråd bedes på baggrund af embedsdyrlægens konstatering (bilag 1-2) oplyse, om bughindebetændelse og tilstedeværelse af PSE i muskulaturen har medført, at slagtesvinet var udsat for betydelig grad af smerte som følge af transporten. Supplerende bedes den sagkyndige

oplyse, om det er normalt, at der kan konstateres PSE i muskulaturen ved slagtesvin, der har været transporteret.

Svar ad 4:

Bughindebetændelse kan ses som en komplikation til eksempelvis navlebrok, og er uanset årsag i sig selv smertevoldende især i det akutte stadie. Dyr, som har kliniske tegn på akut bughindebetændelse eller er alment påvirkede, er ikke transportegnede. Rådet kan dog ikke på det foreliggende grundlag vurdere, om transporten af det pågældende svin ud fra tilstedeværelse af bughindebetændelse har medført en betydelig grad af smerte.

Musklerne hos svin som bl.a. har en smertefuld læsion/lidelse og som stresses eksempelvis i forbindelse med overophedning, drivning eller transport kan udvikle en tilstand i muskulaturen, der efter slagtning manifesterer sig som PSE kod. Det er således ikke PSE tilstanden i sig selv, der er dyreværnsmæssigt problematisk, men derimod de forhold som svinet er blevet udsat for inden slagtning, under transporten, og som så har udløst udvikling af PSE.

Dyr skal behandles forsvarligt og beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe. Transport af svin under forhold, der gør, at de udsættes for et så højt stressniveau, at de udvikler PSE, er ikke foreneligt med, at dyr skal behandles forsvarligt og beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe.

Spørgsmål 5:

Det Veterinære Sundhedsråd bedes oplyse, hvorvidt det har været umiddelbart synlig ved pålæsningen af 210 at den pågældende slagtesvins krop var ødematøs og med PSE i muskulaturen, når der henses til den adfærd, der er karakteristisk for svin i situationer svarende til pålæsning, herunder f.eks. frygt og/eller flokinstinkt.

Svar ad 5:

Idet der skal henvises til svar ad 4, kan PSE ikke påvises ved læsningen.

Spørgsmål 6:

Det Veterinære Sundhedsråd bedes oplyse, om der er omstændigheder ved brokkens og sårets placering på svinekroppen samt brokkens og sårets størrelse sammenholdt med den adfærd, der er karakteristisk for svin i situationer svarende til pålæsning f.eks. frygt og/eller flokinstinkt, der bevirker, at omfanget af brokken og såret ikke har været tilstrækkelig synlig ved pålæsningen af 210 slagtesvin.

Svar ad 6:

Nej. Rådet vurderer, at brokket umiddelbart har været erkendtligt ved pålæsningen, og at dette burde have foranlediget en nærmere undersøgelse af brokket, hvorved sårdannelsen let ville have kunnet konstateres.

Antallet af svin, der pålæsses, er ikke afgørende for identifikation af ikke transportegnede dyr, idet indretning og lysforhold på læsningsområdet skal være af en sådan beskaffenhed, at hvert enkelt dyr kan inspiceres af transportøren, således at dyr, som ikke er transportegnede, kan identificeres i flokken. Er der afsat tilstrækkelig tid til læsningen, og er pålæsningsfaciliteterne korrekt indrettede, kan svins flokinstinkt udnyttes på en måde, der gør det muligt samtidigt at identificere og frasortere eventuelt ikke transportegnede svin.

Spørgsmål 8:

Det Veterinære Sundhedsråd bedes oplyse, om det er muligt, at støv og snavs, der har tildækket brokken og/eller såret inden transporten fx grunden ekstra strøelse i den adskilte transport er blevet "slidt af" under transporten, således at omfanget af brokken og såret først er blevet synligt ved ankomst til slagteriet?

Svar ad 8:

Brokkets størrelse har bevirket, at det ikke har kunnet maskeres af støv, snavs, strå og lignende, og det har således på alle tidspunkter under pålæsning og transport været tydeligt synligt. Støv og snavs kan være klæbet til sårets overflade, men en inspektion eller palpation af brokkets underside uden Tvivl have afsløret tilstedeværelse af såret. Billedmaterialet, der illustrerer svinet forud for slagtningen, viser en intakt sårflade uden blødning eller laceration. Der er således ikke noget, som tyder på, at snavs, strøelse og lignende har klæbet til såroverfladen og er blevet "slidt af" under transporten.

Rådet vurderer således, at såret på broksækkens underside ved nærmere inspektion har været tydeligt erkendbart på alle tidspunkter under pålæsning og transport.

Spørgsmål 9:

Det Veterinære Sundhedsråd bedes på baggrund af besvarelsen af ovennævnte spørgsmål oplyse, om det kan udelukkes, at slagtesvinet for en lægmand fremstod som værende transportegnet i læsningsøjeblikket?

Svar ad 9:

Rådet skal påpege, at landmænd, driftsledere, landbrugsmedhjælpere m.fl. samt transportører af levende dyr ikke betragtes som lægmænd. Rådet kan udelukke, at slagtesvinet kunne have fremstået som værende transportegnet i læsningsøjeblikket for sådanne erhvervsgrupper. Rådet antager i sit svar, at der i spørgsmålet tænkes på denne gruppe af erhvervspersoner.

Spørgsmål 10:

I fortsættelse heraf bedes det oplyst, hvorledes en lægmand i en læsningsituationen har mulighed for at konstatere komplikationer i form af eksempelvis bughindebetændelse sammenholdt med embedsdyrlægens muligheder ved ankomst til slagteriet?

Svar ad 10:

Vedrørende referencen til lægmand henses til svar ad 9) og med hensyn til udvikling af komplikationer til svar ad 4).

En ikke veterinært uddannet person vil sjældent kunne diagnosticere sygdomme som eksempelvis bughindebetændelse, ligesom diagnosen stilles nemmere og mere sikkert på et slagtet svin end på et levende svin. Imidlertid udtrykker sådanne komplikationer sig i nogle situationer som almen svækkelse, feber og lignende, hvilket man som ikke veterinært uddannet fagperson har god mulighed for at erkende og derved afvise eksempelvis transport.

..."

Der har været fremlagt fotos af grisen med sygenummer

T A/S er tidligere straffet af relevans for denne sag blandt andet ved dom af 23. juni 2020 afsagt af Retten i Kolding med bøde på 5.000 kr.

Retten's begrundelse og afgørelse

Det fremgår af de fotos, der har været fremlagt af grisen, at grisen havde et stort brok, hvor der på undersiden var et åbent sår på ca. 7 cm x 4 cm. Embedsdyrlæge V4 har forklaret, at hun på afstand kunne se, der var noget galt, og at såret var tydeligt. Det Veterinære Sundhedsråd har i sin erklæring fundet, at grisen ikke var transportegnet.

Det kan lægges til grund, at grisen blev transporteret adskilt fra de andre grise under transporten til slagteriet.

Det fremgår blandt andet af bilag 1, "Tekniske Forskrifter" til Transportforordningen, at "Ingen dyr må transporteres, medmindre de er egnede til den påtænkte transport, og alle dyr skal transporteres under sådanne forhold, at de ikke kommer til skade eller påføres unødigt lidelse" og "Tilskadekomne dyr og dyr, som har fysiologiske skavanker eller undergår en patologisk proces, betragtes som ikke egnede til transport, især hvis der er tale om a) dyr, som er ude af stand til at bevæge sig ved egen kraft uden smerter eller at gå uden støtte b) dyr med et alvorligt åbent sår eller en prolaps."

Efter embedsdyrlægens forklaring og Det Veterinære Råds udtalelse om, at brokket burde have foranlediget en nærmere undersøgelse, hvorved sårdannelsen let kunne have været konstateret, finder retten, at tiltalte er skyldig i den rejste tiltale.

Det fremgår af sagen, at Miljø- og Fødevareministeriet anmeldte forholdet til politiet den 3. juli 2017, og at anklageskriftet blev modtaget i retten den 11. juli 2019. Retten finder herefter, at sagsbehandlingstiden har haft en sådan varighed, at det skal have betydning for bødestørrelsen.

Straffen fastsættes herefter til en bøde på 10.000 kr., jf. dyreværnsloven jf. § 28, stk. 1, stk. 9 og stk. 11, jf., § 1, bekendtgørelse nr. 1729 af 21. december 2006 om beskyttelse af dyr under transport § 35, stk. 1, nr. 1, jf. rådets forordning nr. 1/2 005 af 22. december 2004 artikel 3, litra b og artikel 8, stk. 1, jf. bilag 1, kapitel 1 pkt. 1 og pkt. 2, litra b, jf. straffelovens § 89.

Thi kendes for ret:

T A/S skal betale en bøde på 10.000 kr. Tiltalte skal betale sagens omkostninger.

Kim Grunnet

dommerfuldmægtig

.....

Vestre Landsrets 15. afdelings DOM - 3. november 2021 - S-2187-20

(dommerne Jens Røn, Erik P. Bentzen og Annette Nørby)

Anklagemyndigheden mod T A/S , cvr.nr. ... , (advokat Lotte Eskesen, Aarhus)

Retten i Sønderborg har den 7. oktober 2020 afsagt dom i 1. instans (rettens nr. K034691/2019).

Påstande

Tiltalte, T A/S , har påstået frifindelse, subsidiært strafbortfald og mere subsidiært formildelse.

Anklagemyndigheden har påstået skærpelse, således at bøden forhøjes til 12.500 kr.

Anklagemyndigheden har for landsretten berigtiget tiltalen, således at der efter "dyreværnslovens § 28, stk. 1, stk. 9 og stk. 11, jf. § 1," indsættes "jf. nugældende dyrevelfærdslovs § 58, stk. 1, jf. stk. 12 og stk. 13, jf. § 2", at der i henvisningen til "bekendtgørelse nr. 1729 af 21. december 2006 om beskyttelse af dyr under transport § 35, stk. 1, nr. 1," tilføjes en henvisning til § 35, stk. 2, og indsættes "jf. nugældende bekendtgørelse nr. 26 af 13. januar 2020 om beskyttelse af dyr under transport § 37, stk. 3, jf. stk. 1, nr. 1 og 4," og at "artikel 8, stk. 1," ændres til "artikel 6, stk. 3,".

Supplerende oplysninger

Det Veterinære Sundhedsråd har den 21. juni 2019 afgivet følgende udtalelse:

" ...

Spørgsmål 1

Anklagemyndigheden ønsker svar på, hvorvidt slagtesvin med nr. ... var transportegnet og såfremt det ikke er tilfældet, hvorvidt svinet har været udsat for uforsvarlig behandling, grovere uforsvarlig behandling eller grovere uforsvarlig behandling med karakter af mishandling.

Svar ad 1:

[Det Veterinære Sundhedsråd har indledningsvist gentaget de forhold, som embedsdyrlægen konstaterede ved sin undersøgelse af grisen]

...

Rådet finder, at slagtesvinets tilstand har været tydelig og let erkendelig, og burde have været afhjulpet på et tidligere tidspunkt i besætningen, hvilket ud fra det foreliggende bedst ville være sket ved, at svinet blev flyttet til en sufficient indrettet sygesti med et tykt lag strøelse, løbende var blevet undersøgt og i fornødent omfang behandlet, eller var blevet aflivet inden lidelsen fik et omfang som konstateret.

Rådet vurderer, at slagtesvinet under opholdet i besætningen har været udsat for betydelig grad af smerte, lidelse, angst, varigt mén og væsentlig ulempe, ligesom det ikke har været behandlet omsorgsfuldt under hensyntagen til dets behov.

Rådet finder, at slagtesvinet derved har været udsat for uforsvarlig behandling af dyr, jf. dyreværnslovens §§ 1, 2 og 3 stk. 1.

Af anmeldelsen fremgår, at svinet var adskilt under transporten til slagteriet.

Lægges ovenstående til grund, finder Rådet, at slagtesvinet ikke var egnet til transport, uanset at det var adskilt fra andre svin, og at det, ved at være læsset og transporteret, har været udsat for betydelig grad af smerte, lidelse, angst og væsentlig ulempe, og dermed for uforsvarlig behandling af dyr, jf. dyreværnslovens § 1.

..."

Som det fremgår af byrettens dom, afgav Det Veterinære Sundhedsråd endnu en udtalelse efter Syd- og Sønderjyllands Politis anmodning af 10. december 2019. Denne udtalelse er afgivet den 16. juli 2020.

Der er for landsretten fremlagt en erklæring afgivet af professor, specialdyrlæge, ph.d. V5 . Af erklæringen, som forsvareren har oplyst at have modtaget den 25. maj 2021, fremgår:

" ...

Spørgsmål 1

Den sagkyndige bedes på baggrund af det objektivt konstaterbare i det vedlagte materiale oplyse, om såret på brokken må karakteriseres som et alvorligt åbent sår, jf. transportforordningen artikel 8, stk. 1, jf. bilag 1, kapitel 1, punkt 2, litra b. Den sagkyndige bedes herunder vurdere sårets alder.

Svar til spørgsmål 1

Se bilag 1: Faglig baggrund for sår, sårheling og sårkategorisering

Undertegnet vurderer, at et åbent alvorligt sår i relation til transport af dyr bør defineres på følgende måde:

- A) Åbent sår er:
 - a. Sår som involverer væv dybere end overhuden (epidermis) (dvs. ikke en hudafskrabning) og som ikke er dækket af sårskorpe eller granulationsvæv.

- B) Alvorligt sår er når:
 - a. Dyrets almene tilstand er påvirket som følge af sår, f.eks. af infektion eller smert

- b. Der er lokale smerter i såret, som medfører yderligere lidelse for dyret i forbindelse med den transport dyret skal gennemføre.
- c. Hvis sårets dybde, størrelse, placering og det involverede vævs styrke tilsammen medfører en risiko for komplikationer eller yderligere lidelse i forbindelse med den transport dyret skal gennemføre. Herunder risiko for gennembrud ind til eller ruptur af vitale dele

Det skal bemærkes at anvendes ovenstående kriterier i forhold til transportegnethed, så er det ikke relevant om et sår defineres som et kronisk sår med ingen eller delvis heling. Dette har betydning for prognose, behandling, opstaldning samt beslutning om aflivning i besætningen.

I det vedlagte materiale er der beskrevet 1 sår på 7cm x 4cm på broksækkens underside. Sår dybden vurderes til 1cm. Det angives, at der ses granulationsvæv/arvæv i sårranderne samt områder med vævsdød. Grisen beskrives som tynd og utrivelig og brokket som tungt. Der er ved den kliniske undersøgelse ikke foretaget en vurdering af smerte i og omkring såret på grisen før aflivning. Ligeledes er det ikke beskrevet om vævet i såret virkede tyndt.

- A) Såret ses på billede 1, 4 og 8 samt delvist på billede 2. Billedkvaliteten er ringe og vanskelig gør vurderingen. Såret undergår sekundær heling. Sårkanterne vurderes at være hævet over sårbunden. Såret fremstår med en lyserød til mørk rød/bordeaux bund. Undertegnet vurderer, at de røde områder enten er granulationsvæv, nye epitelceller og/eller tegn på infektion samt mulige kombinationer heraf. Histologiske undersøgelser er nødvendig for en endelig afgørelse. Det er undertegnede vurdering, baseret på det tilgængelige materiale, at såret ikke er åbent.
- B) Grisen beskrives som værende tynd og utrivelig. Billede 1 er det eneste billede, der viser hele grisens krop i live. Ud fra det objektive konstateres, kan grisen beskrives som værende i underkanten af middel huld, og ej hverken tynd eller synligt utrivelig. Som nævnt er der ved den kliniske undersøgelse ikke foretaget en vurdering af smerte i og omkring såret. Der ses ej heller sivblødninger som tegn på potentielt smertevoldende slid under transporten. Der er derfor ikke klinisk belæg for, at man kan udtale sig om grisens smerteniveau. Sår dybden angives som 1 cm af embedsdyrlægen. Baseret på det foreliggende materiale er det undertegnede vurdering at dybden på 1 cm er relateret til de forhøjede sårkanter, og ikke den egentlige sår dybde. Der er ingen beskrivelse af tyndt sår væv. Baseret på ovenstående, er det min vurdering, at der ikke har været risiko for komplikation i form af ruptur af huden på udposningen.

Baseret på det vedlagte materiale, er det min vurdering, at såret ikke har medført en risiko for komplikationer eller yderligere lidelse for slagtesvinet under den pågældende transport. Samlet set vurderes såret derfor som et ikke åbent ikke alvorligt sår.

Det skal dog bemærkes, at der mangler helt centrale oplysninger og undersøgelser for at kunne foretage en entydig vurdering, herunder en klinisk vurdering af smerteniveau, bedre billeder af grisen i live med henblik på huldvurdering og bedre billeder af selve såret.

Jævnfør Barington *et al* 2018 er det kun muligt at bestemme et sårs præcise alder ud fra histologiske undersøgelser. Bindevæv er først makroskopisk erkendeligt efter 5 dage, hvorefter det stiger med

1,2-2,4 mm/dag. Ud fra billede 4 vurderes bindevævstykkelsen at være omtrent 1cm. Forandringerne vurderes derfor at være mindst 9-13 dage gamle.

Spørgsmål 2

Den sagkyndige bedes på baggrund af det objektivt konstaterbare i det vedlagte materiale oplyse, om grisen blev påført unødigt lidelse på grund af transporten, hvor grisen blev transporteret ved skånetransport, jf. transportforordningen, bilag 1, kapitel 1, punkt 3, litra a

Svar til spørgsmål 2

I det vedlagte materiale fremgår det at embedsdyrlægen har givet følgende kliniske vurdering..."
"Ved den kliniske undersøgelse af det levende dyr kunne det konstateres, at dyret havde et stort brok, samt et stort og dybt sår under brokken. Brokket var tungt at føle på, og målte over 15cm i diameter. Såret var 7cm langt og 4cm på det bredeste sted..." Den anvendte kliniske diagnose "brok", er bl.a. også anvendt i vejledninger og udtagelser (Det Veterinære Sundhedsråd, 2008; Det Veterinære Sundhedsråds, 2009; Transportguide fra Fødevarestyrelsen). Den kliniske diagnose navlebrok er imidlertid i de senere år blevet afløst af den mere korrekte betegnelse "Udposninger i navleregionen" (eng: umbilical outpouchings). Baggrunden for denne ændring er, at en række danske forskningsprojekter i perioden fra 2013 til 2016, har afdækket, at udposningerne dækker over forskelligartede patologiske forandringer, som klinisk erkendes som en udposning i navleregionen. Disse patologiske forandringer, som kan optræde alene eller i kombination er 1) hernia umbilicalis (navlebrok), 2) enterocystoma (cyste), 3) paddelformet proliferation, 4) subkutan abscess (byld) og 5) kronisk subkutan bindevævsproliferation (arvæv) (Hovmand-Hansen et al., 2020).

Det vil ved en klinisk undersøgelse som hovedregel ikke være muligt at bestemme den patologiske forandring, som er anledning til udposning i navleregionen. Kun i det tilfælde, hvor indholdet i udposningen kan reponeres næsten fuldkomment til bughulen i forbindelse med den kliniske undersøgelse, kan der stilles en entydig klinisk diagnose, som i det tilfælde vil være navlebrok (hernia umbilicalis). Selv i det tilfælde kan det dog ikke afgøres om navlebrok vil forekomme i kombination med nogle af de andre patologiske forandringer.

I det vedlagte materiale til den konkrete sag fremgår, at slagtesvinet var transporteret adskilt fra andre grise og slagtesvinet har altså ikke været i risiko for tråd på udposningen fra andre grise. Spørgsmålet er derfor i den konkrete sag, om der har været andre forhold ved slagtesvinets tilstand, som har medført, at den er påført yderligere lidelser som følge af transporten.

Dette skal vurderes ud fra kendskab og forståelse for hvilke negative forhold det er, at slagtesvin under transport udsættes og skal være i stand til at kompensere for. I et publiceret review af velfærd hos slagtesvin i forbindelse med alle elementer fra levering i stald til aflivning på slagting er det konkluderet, at transport til slagteriet kan påvirke grises velfærd negativt ved ydre påvirkninger fra transporttid, temperatur og belægningsgrad (Brandt, 2015). Evnen til at modstå ovenstående negative påvirkninger må dels afhænge af slagtesvins almene tilstand og dels afhænge af om der er forhold ved slagtesvin med en udposning i navleregionen, som gør, at de har en mindre evne til at klare de ydre negative påvirkninger, som er forbundet med transport til slagteriet.

En vurdering af slagtesvins almene tilstand må besvares ud fra en klinisk undersøgelse af slagtesvins alment befindende, huld og sundhed. Grise som bl.a. har påvirket almentilstand, kliniske tegn på sygdom, utrivelighed, nedsat huld og gangbesvær må vurderes som uegnet til transport da det må antages, at de har en nedsat evne til at klare de negative ydre påvirkninger ved transport. Dette er

også i overensstemmelse med danske vejledninger om transport (Det Veterinære Sundhedsråd, 2008; Det Veterinære Sundhedsråds, 2009; Transportguide fra Fødevarestyrelsen). I den konkrete sag i det vedlagte materiale er grisen beskrevet som tynd og utrivelig. Dette kan dog ikke bekræftes i det objektivt konstaterbare i billedmaterialet.

Det er således centralt om slagtesvin med en udposning i navleregionen har en mindre evne til at klare de ydre negative påvirkninger som er forbundet med transport til slagteriet. Danske studier med slagtesvin med udposning i navleregionen har vist, at de udviser samme eller mindre forskelle i adfærd til slagtesvin uden disse forandringer under ophold i svinestald, udleveringsrum samt ved pålæsning samt aflæsning ved transport til slagteriet (Jensen., A. 2014; Schild et al., 2015a; Schild et al., 2015b). Ligeledes blev det konkluderet, at størrelse af udposningerne ikke var associeret med ændret adfærd. Udposningernes størrelse varierede fra 9-20cm (Schild et al., 2015a). Baseret på disse undersøgelser må det konkluderes at slagtesvin med udposninger (uanset den underliggende patologiske forandring) i navleregionen ikke har nedsat evne til at klare de ydre påvirkninger som de udsættes for ved transport og de må derfor, hvad dette angår, være lige så egnet til transport som grise uden udposninger.

Dog vil der i forbindelse med transport af meget store udposninger, hvor underside af udposningen er tæt på underlaget, kunne være risiko for gentagen slid mod gulvet i lastbil under transport. Sådanne grise skal således dels opstaldes på et lag strøelse som nedsætter/fjerner friktionen mod gulvet. Dels må grise med meget store brok, hvor udposningen er tæt på underlaget, f.eks. 5 cm vurderes som uegnet til transport. Slagtesvinets størrelse samt udposningens størrelse og form vil afgøre hvor tæt undersiden af udposningen er på gulvet. Det vil således efter min mening ikke være muligt at angive en specifik størrelse eller diameter for en udposning i forhold til transportegnethed. Dermed er undertegnet uenig i den universelt anbefalede grænse på 15 cm, som er fastsat af Det Veterinære Sundhedsråd (Det Veterinære Sundhedsråd, 2008; Det Veterinære Sundhedsråds, 2009).

I det vedlagte materiale for den konkrete sag fremgår det, at grisen var opstaldet alene med strøelse på bilen. Det fremgår yderligere at udposningen/brokket var over 15 cm – som nævnt mener undertegnet ikke, at en vurdering skal gøres på størrelsen, men nærmere på grisens størrelse i forhold til udposningens/brokkets form og størrelse, samt hvor nært det hænger på underlaget. Billede 1 er det eneste billede, der viser grisen i live fra siden.

Billedet er dog taget skråt oppe fra, hvorfor det er umuligt at foretage en entydig vurdering af afstanden til gulvet. Det synes dog til, at det er tilstrækkelig afstand, hvilket understøttes af fraværet af sivblødninger som følge af slid mod underlaget.

Sårvæv kan have øget følsomhed. Såfremt dette er tilfældet, vil ydre påvirkninger ved transporten i form af vibrationer og G-virkning være smertevoldende og nedsætte grisens transportegnethed. Der er ingen beskrivelse af en smerteundersøgelse, eller hvorvidt der ses rødme og varme omkring såret. Det må derfor antages, at smerteundersøgelsen enten ikke er lavet eller fundet uden anmærkninger. Ligeledes må det antages, at der ikke ses rødme og varme omkring såret.

Ud fra det objektivt konstaterbare kan det derfor konkluderes, at grisen ikke er blevet påført yderligere lidelse på baggrund af den pågældende transport. Dette bygges på følgende:

- 1) Det objektivt konstaterbare giver ingen anledning til bemærkninger om grisens almen tilstand

- 2) Grise med udposninger i navleregionen/brok har ikke mindre evne til at klare de ydre negative påvirkninger.
- 3) Det vurderes, at der ikke har været risiko for slid mod underlaget Billedmaterialet er dog mangelfuldt.
- 4) Der er ud fra det objektivt konstaterbare ingen anledning til at formode, at sårvævet har øget følsomhed.

Spørgsmål 3

Den sagkyndige bedes på baggrund af det objektivt konstaterbare i det vedlagte materiale oplyse om grisen vurderes at have været udsat for smerte lidelse, angst, varigt mén og væsentlig ulempe.

Svar til spørgsmål 3

For at svare på dette skal grisen ansues som helhed, og derudover skal forhold vedrørende brokket nærstudies. Spørgsmålet besvares i relation til transporten

Grisen beskrives som tynd og utrivelig. Ellers er der ingen kommentarer til grisens almen tilstand. Dette er ikke objektivt konstaterbart i billedmaterialet, og en nedsat huld eller potentiel utrivelighed er ej heller udtryk for at grisen har været udsat for smerte, lidelse, angst, varigt mén og væsentlig ulempe. Såfremt grisen har været udsat for dette på transporten, vil den mest synlige klinisk tegn være en forøget respirationsfrekvens, eventuelt i kombination med smerteytring og uvillighed til at bevæge sig. Respirationsfrekvensen er ikke beskrevet, og der er ej beskrevet smerteytring eller uvillighed til at bevæge sig.

Når man kigger på brokket, er det relevant at smerteundersøge såret, vurdere om såret er åbent og alvorligt, vurdere sårvævet styrke og bemærke hvorvidt der er rødme og varme omkring såret eller på brokket som helhed.

Jævnfør besvarelse af spørgsmål 2 er der ikke angivet kommentarer hertil, hvilket må tolkes som, at det ikke er undersøgt, eller at der ikke er fundet noget af betydning. Dette stemmer i øvrigt overens med det objektivt konstaterbare på billede 1 og 2, nemlig at der ikke er tegn på varme eller rødme omkring såret. Dog skal det igen her påpeges, at billederne er mangelfulde og vanskeliggør vurderingen. Som angivet er såret vurderet til at være ikke åbent, ikke alvorligt. Ligeledes er der ej heller tegn på slid fra transporten. Samlet set er det min vurdering, ud fra det objektivt konstaterbare, at denne gris ikke har været udsat for smerte, lidelse, angst, varigt mén og væsentlig ulempe.

Spørgsmål 4

Den sagkyndige bedes på baggrund af det objektivt konstaterbare i det vedlagte materiale oplyse, hvilket betydning det har for bedømmelsen af grisens transportegnethed, at grisen havde PSE ved ankomst til slagteriet, herunder om tilstedeværelsen af PSE har en tilknytning til grisens brok?

Svar til spørgsmål 4

PSE udløses af en stresspåvirkning f.eks. varmepåvirkning. Tilstanden forekommer oftere når udenørstemperaturen overstiger 22 grader (Taylor 2006). Det kan desuden ikke udelukkes at transport og sammenblanding af svin kan være årsag til tilstanden (Zimmerman et al. 2012). PSE kan opstå som følge af stresset håndtering af slagtesvinet umiddelbart før slagtning og særligt de sidste 5 – 10 minutter før aflivning er afgørende for udvikling af PSE (Grandin 2000). En vurdering af transportegnethed beror på en grundig undersøgelse forud for transporten. Hvorvidt PSE vil opstå er ikke muligt at forudse, og sunde og fuldt transportegnede grise kan ligeledes blive ramt af PSE

Det vurderes således, at tilstedeværelsen af PSE potentielt kan have tilknytning til grisens brok og transporten, men det vurderes mere sandsynligt, at tilstedeværelsen af PSE har tilknytning til stress umiddelbart før slagtning. Som beskrevet kan PSE blive udløst af mange forskellige årsager, herunder både forhold på lastbilen, ved aflæsning og umiddelbart før slagtning. Det er umuligt at endelig fastlægge den udløsende årsag.

Spørgsmålet 5

Den sagkyndige bedes på baggrund af det objektivt konstaterbare materiale af grisen i levende live vurdere, om grisen var transportegnet ved skånetransport.

Svar til spørgsmål 5

Det objektivt konstaterbare viser et ikke åbent ikke alvorligt sår på et større brok på en gris uden tegn på mistrivsel. Umiddelbart vurderes det, at brokken hænger tilstrækkelig frit af gulvet, til at undgå risiko for slid. I så fald vurderer undertegnet, at grisen er transportegnet til skånetransport. Billederne af grisen i levende live er dog ikke fyldestgørende, idet afstanden til gulvet ikke kan vurderes endegyldigt.

Spørgsmål 6

Den sagkyndige bedes oplyse, om det fremsendte materiale, herunder også Det Veterinære Sundhedsråds udtalelser af 21. juni 2019 og 16. juli 2020 giver anledning til bemærkninger.

Svar til spørgsmål 6

Som Det Veterinær Sundhedsråd også udtaler, er billedmaterialet mangelfuldt. Det Veterinær Sundhedsråd vælger derfor at inddrage al materiale i deres udtalelsesproces. Resten af materialet bygger dog på en kortere og mangelfuld klinisk undersøgelse udført af én embedsdyrlæge. Undertegnet finder det problematisk at udtalelser bygget på en mangelfuld subjektiv undersøgelse, skal inddrages i vurderingsprocessen.

Fremadrettet er det essentielt, at der findes retningslinier for fyldestgørende billede- og videodokumentation af embedsdyrlægenes fund.

..."

Der er desuden fremlagt "Vejledning om ny model for sanktionering og opfølgning på transportområdet" af 29. september 2020 fra Fødevarestyrelsen. Af vejledningen fremgår:

" ...

1 Indledning

Denne vejledning finder anvendelse fra den 1. oktober 2020, når der foretages kontrol i forbindelse med syning af dyr på samlesteder, slagterier og direkte eksporter eller i forbindelse med stikprøvekontrol ved af- og pålæsning på samlested og slagteri. ...

...

2 Sanktionering ved kontrollen med dyretransporter

De nye principper for sanktionering ved kontrollen med dyretransporter indebærer, at den tilsynsførende, som konstaterer en overtrædelse ved en basiskontrol, alene skal forholde sig til den konkrete overtrædelse og ikke inddrage virksomhedens kontrolhistorik. Derved tages der højde for, at kontroller i langt de fleste tilfælde ikke foregår hos den ansvarlige virksomhed, men på eksempelvis samlesteder og slagterier, hvor den ansvarlige for virksomheden ikke er til stede.

Modellen indebærer derfor, at den tilsynsførende ved valg af sanktion ikke skal forholde sig til kontrolhistorik og principperne om eskalerende myndighedsudøvelse. Den tilsynsførende skal alene forholde sig til den konkrete overtrædelses alvor og omfang samt i nogle situationer den ansvarliges vilje og evne til på stedet at rette op på den konkrete overtrædelse. Således vil en virksomhed, som f.eks. er sanktioneret med en politianmeldelse pga. grovheden i en konkret overtrædelse, ved næste overtrædelse konstateret på en basiskontrol kunne sanktioneres med en indskærpelse, hvis det konkrete forhold ikke vurderes som en grov overtrædelse.

Ved de opfølgende kontroller skal den tilsynsførende på grundlag af en dialog med den ansvarlige for virksomheden vurdere, om der er behov for yderligere tiltag for at sikre en varigt forbedret regelefterlevelse. Det er derfor ved det opfølgende kontrolbesøg, at der vil blive taget hensyn til virksomhedens kontrolhistorik og principperne om eskalerende myndighedsudøvelse.

...

4 Hvor ofte og hvornår

Den opfølgende kontrol i det nye kontrolkoncept er afgørende for at højne den fremadrettede regelefterlevelse hos virksomheden, fordi det er ved denne kontrol, at virksomhedens kontrolhistorik inddrages og principperne om eskalerende myndighedsudøvelse anvendes. Derfor vil de opfølgende kontroller som udgangspunkt skulle foretages kort tid efter, at overtrædelsen er konstateret.

4.1 Tidsfrist

Den opfølgende kontrol skal gennemføres senest 2 måneder efter sanktionen er givet. Denne frist gælder også, hvis der inden for de 2 måneder bliver givet yderligere sanktioner.

4.2 Hvordan gennemføres den opfølgende kontrol

Da de opfølgende kontrolbesøg i danske virksomheder har karakter af audit vil de kunne gennemføres som anmeldte, da det er afgørende, at den ansvarlige leder er til stede.

Ved et opfølgende kontrolbesøg følges op på alle sanktioner, som ligger til grund for besøget. Dette indebærer, at der typisk vil skulle afsættes ekstra tid, hvis der ligger flere sanktioner til grund for kontrolbesøget. Disse kontroller skal alle elementer i helhedsvurderingen overvejes, herunder om der af hensyn til den fremadrettede regelefterlevelse er behov for yderligere sanktionering. Det indebærer også, at spørgsmålet om eskalering skal vurderes ved de opfølgende kontroller.

...

6 Generelt

De almindelige retningslinjer for kontrol og sanktionering i Fødevarestyrelsens generelle kontrolvejledning inkl. bilag 2 – "Helhedsvurdering ved sanktionsvalg på veterinærområdet" – gælder også for kontrol på samlesteder, slagterier og direkte eksporter, ...

...

6.1 Supplement til den generelle kontrolvejledning

De nye principper for sanktionering og opfølgning på transportområdet afviger på nogle punkter fra retningslinjerne for sanktionering og opfølgning i kontrolvejledningen.

For *basiskontrollerne* er den væsentligste ændring, at det kun er de konkrete overtrædelser konstateret ved kontrollen, som skal sanktioneres. Kontrolobjektets kontrolhistorik skal ikke indgå i overvejselsen om den passende sanktion, og sanktionen skal derfor kun være en reaktion på det konkrete problem. Det betyder bl.a. at et forhold kan indskræpes, selv om virksomheden tidligere har været sanktioneret for samme type overtrædelse – også med en anden sanktionstype. Eskalering vil således ikke være relevant ved de ordinære kontroller.

...

For de *opfølgende kontroller* indebærer ændringen, at disse kontroller får et mere fremadrettet sigte med et incitament til varig forbedring af regelefterlevelsen. Ved de opfølgende kontroller skal alle elementer i helhedsvurderingen overvejes, herunder om der for at sikre fremadrettet regelefterlevelse er behov for yderligere sanktionering. Det indebærer også, at spørgsmålet om eskalering skal vurderes ved de opfølgende kontroller.

De nye principper for sanktionering og opfølgning på transportområdet indebærer med andre ord, at den fremadrettede og mere helhedsorienterede sanktionering er flyttet fra de ordinære kontroller til de opfølgende kontroller, som dermed får en helt central rolle i den samlede kontrol.

...

6.3 Sanktionering af chauffører

Hvis der ved kontrol af dyretransporter konstateres overtrædelser, skal sanktioneringen som udgangspunkt rettes mod transportvirksomheden og/eller besætningsejeren som beskrevet i sanktioneringsguides for hver af de forskellige kontrolindsatser. Baggrunden er, at det som udgangspunkt er transportvirksomheden, som skal sikre chaufføren de rette rammevilkår samt gennem instruktion og tilsyn sikre, at chaufføren overholder reglerne.

Chaufføren for transporten skal i udgangspunktet kun sanktioneres ved overtrædelser, som chaufføren kan gøres personligt ansvarlig for, og hvor chaufførens adfærd er så grov en overtrædelse af reglerne for håndtering af dyr, at chaufføren skal politianmelde for overtrædelsen. Det skal understreges, at det afgørende er grovheden chaufførens handling eller undladelse sammenholdt med, om det har medført eller givet risiko, at et eller flere dyr blev påført alvorlige skader.

Hvis der ved en kontrol vurderes at være grundlag for at politianmelde chaufføren, skal overtrædelsen og chaufførens eventuelle bemærkninger dokumenteres på en foreløbig kontrolrapport til chaufføren, hvor der varsles en politianmeldelse. Forholdet skal også sammen med chaufførens eventuelle bemærkninger dokumenteres på en kontrolrapport til transportvirksomheden sammen med den sanktion, der er relevant i forhold til transportvirksomheden, typisk en indskræpelse for manglende instruktion og tilsyn. Det er vigtigt, at transportvirksomhedens kontrolrapport ikke indeholder oplysning om, at der er varslet politianmeldelse af chaufføren for forholdet.

Hvis den konstaterede overtrædelse ikke vurderes at kunne begrunde en politianmeldelse, skal chaufføren ikke sanktioneres. Derimod skal transportvirksomheden sanktioneres for forholdet, da det er virksomheden, som har ansvaret for at sikre, at de ansatte overholder reglerne.

Typiske situationer, hvor politianmeldelse af chaufføren kan overvejes:

- Ved aflæsning observeres friske skader på et eller flere dyr. Ud fra skadernes art vurderes de at være sket under pålæsningen på grund af uagtsomhed fra chaufføren. Fra retspraksis kan nævnes:
 - Gris fik tryken i klemme under læsning pga. hævning af etageadskillelse uden lukning af skodderne.
 - Gris kvalt mellem skillerum og loft.
- Det observeres, at dyr under en transport har været udsat for væsentlige dyrevelfærdsmæssige risici på grund af chaufførens fejl ved f.eks. læsning. Fra retspraksis kan nævnes:
 - Læsserampe lå hen over ryggen på tre kvier under transport.
 - Ko var under transport fikseret med ca. 70 cm reb, så den ikke kunne stå i sin naturlige stilling.

...”

Af bilag 2 i Fødevarestyrelsens generelle kontrolvejledning fremgår:

”...

Helhedsvurdering ved sanktionsvalg på veterinærområdet

...

1. Indledning

Det følger af Veterinærforlig II, at kontrolindsatsen på veterinærområdet skal orientere sig mere mod en helhedsvurdering end mod enkeltfejl. Der skal således foretages en konkret og helhedsorienteret vurdering af omstændighederne, når der ved kontrollen på veterinærområdet konstateres overtrædelser.

Kontrollen skal anvende de virkemidler, som ud fra en samlet vurdering skønnes nødvendige for at sikre, at reglerne overholdes fremadrettet. På den ene side må virkemidlet ikke være mere indgribende end nødvendigt. På den anden side skal virkemidlet have tilstrækkelig gennemslagskraft, så reglerne overholdes.

Fødevarestyrelsen har som udgangspunkt følgende sanktionsmuligheder overfor virksomhederne i forbindelse med overtrædelser:

- Indskærpelse
- Påbud/forbud
- Administrativt bødeforlæg
- Politianmeldelse
- Fratagelse/tilbagekaldelse af autorisation/godkendelse/registrering

...

Kontrolindsatsen skal orientere sig mod en helhedsvurdering fremfor enkeltfejl. Det betyder, at der ved konstaterede overtrædelser skal foretages en konkret helhedsvurdering, således at enkeltstående fejl af mindre alvorlig karakter ikke nødvendigvis sanktioneres.

...”

Forsvareren har under ankesagen i øvrigt henvist til en forklaring fra dyrlæge X1, Fødevarestyrelsen, under en anden ankesag mod tiltalte (sag nr. V.L. S-1375-20), hvor hun har forklaret om de opfølgende kontrolbesøg og sanktioneringen efter den nye model, Fødevarestyrelsen har benyttet siden 1. oktober 2020.

Tiltalte er tidligere straffet for overtrædelse af dyreværnslovens § 28. Efter oplysningerne om forstraffene er det foreliggende forhold et fjerdegangstilfælde af overtrædelse af dyreværnslovens § 28, nu dyrevelfærdslovens § 58.

Tiltalte er senest straffet for overtrædelse af dyrevelfærdsloven og bekendtgørelse om beskyttelse af dyr under transport ved følgende afgørelser:

- Bødevedtagelse af 25. februar 2019 for overtrædelse af bekendtgørelse nr. 1729 af december 2006 om beskyttelse af dyr under transport. Bøde 12.000 kr.
- Bødevedtagelse af 3. december 2019 for overtrædelse af bekendtgørelse nr. 1729 af december 2006 om beskyttelse af dyr under transport. Bøde 20.000 kr.
- Bødevedtagelse af 26. maj 2020 for overtrædelse af bl.a. nugældende dyrevelfærdslov og bekendtgørelse nr. 26 af 13. januar 2020 om beskyttelse af dyr under transport. Bøde 73.000 kr.
- Dom af 9. juli 2021 for overtrædelse af nugældende dyrevelfærdslovs § 58 og nugældende bekendtgørelse nr. 26 af 13. januar 2020 om beskyttelse af dyr under transport. Tillægsstraf bøde 40.000 kr.

Forklaringer

Tiltalte ved logistikchef V1 og vidnerne embedsdyrlæge V4 og V2 har for landsretten i det væsentlige forklaret som i 1. instans. Der er desuden afgivet forklaring af professor, specialdyrlæge, ph.d. V5 og V6.

V1 har supplerende forklaret, at chaufførerne forud for transport af dyr skal have et kompetencebevis. Det opnår de efter et 5-dages kursus på et AMU-center, hvor der bl.a. undervises i regelgrundlaget for dyretransporter. Han har selv deltaget i kurset. Politiet kommer under kurset og fortæller om kontrollerne på vejene, og der undervises i dyrevelfærd under transporterne og kriteriet om transportegnethed. Fødevarestyrelsens Transportguide og SEGES' vejledninger bliver gennemgået.

En chauffør kan altid ringe til en vagthavende hos T A/S for sparring, hvis chaufføren er i tvivl om, om et dyr er transportegnet. Hvis der er tvivl, afvises dyret oftest og medtages ikke. Det sker flere gange om dagen, at chaufførerne afviser et dyr. Den vagthavende har også kompetencebevis.

Chaufføren i den konkrete sag havde ikke kontakt til vagthavende, da han ikke var i tvivl om, at grisen var transportegnet. Det er ikke forkert at læsse en brokgris. Grisen blev adskilt fra de øvrige grise på transporten. Det havde landmanden på forhånd tilmeldt den til. Chaufføren havde ikke grundlag for at vurdere sårtilstanden, men han vurderede det dog som helet. Grisens almene tilstand blev vurderet til at være god.

T A/S transporterer 6,5 mio. grise hvert år, og de bliver alle kontrolleret af en embedsdyrlæge på slagteriet. Det er naturligvis målsætningen, at alle transporter er fejlfrie. Efter T A/S' opgørelse godkendes 99,9996 % af de leverede grise.

Han har sammen med chaufføren, V2, gennemgået kontrolrapporten og fotomappen, og han har stillet en række spørgsmål om forholdene ved læsning og aflæsning for at sikre, at procedureerne er blevet fulgt. Grisen var tilmeldt som en gris med brok, og den skulle transporteres adskilt fra de andre grise. Den var ikke undervægtig, men i normalt huld, og havde normal bevægelse. Chaufføren vurderede såret som ældre og helet. Det er hans vurdering, at chaufføren gjorde, som han skulle.

I den veterinære kontrolrapport af 16. juni 2017 står "eskalerende myndighedsudøvelse", og det er hans vurdering, at der i 2017 skete en praksisændring. Han oplevede veterinære kontrolrapporter med "brede anmeldelser". Det gav frustrationer, da der var gjort meget for at følge reglerne. Han forsøgte at få møder med Fødevarestyrelsen, og det lykkedes i september 2017. Fødevarestyrelsen har erkendt, at kursen blev ændret i 2017.

I februar 2019 kom en ny praksisændring, hvorefter chaufføren ikke blev politianmeldt, men det blev transportvirksomheden fortsat. Den 29. september 2020 udgav Fødevarestyrelsen en vejledning om ny model for sanktionering og opfølgning på transportområdet. Vejledningen trådte i kraft den 1. oktober 2020. T A/S er ikke efter det tidspunkt blevet politianmeldt i sager som den aktuelle. Hvis der er en hændelse, bliver T A/S partshørt eller modtager en indskærpelse. Ved partshøringen kan T A/S give yderligere oplysninger til Fødevarestyrelsen. Der er opfølgende kontrolbesøg fra Fødevarestyrelsen hver anden måned, hvor hver sag med eventuel overtrædelse af reglerne i de forløbne to måneder bliver gennemgået. Kontrolbesøgene bliver udført af X1. T A/S' opgørelse over "godkendte" grise på 99,9996 % har været ret konstant, men der har generelt været et fald i indskærpselser. Situationen i dag ligner situationen fra før praksisændringen i 2017.

V4 har supplerende forklaret, at hun i årene 2013-2019 i en del af tiden var i en dyrlægepraksis med heste.

Hun besigtigede grisene, da de blev aflæst den 3. maj 2017. Ved besigtigelsen står hun et sted, hvor afstanden til grisene er 0-10 meter. Hun kigger kun på den enkelte gris i nogle få sekunder. Hun kunne se, at brokket på grisen ikke var jævnt, og hun fik mistanke om, at der var sår på brokket. Hendes nærmere undersøgelse bestod i at se og trykke på brokket. Grisen var i forvejen adskilt og skulle fortsat være det på slagteriet. Grisen var ikke beskidt.

Hun har på grund af det store brok og tydelige sår i politianmeldelsen skrevet, at grisen havde været udsat for grovere uforsvarlig behandling. Såret er kommet af, at huden ikke har kunnet klare belastningen fra tarmene i brokket. Der er forskel på slid og sprækken, der skyldes tryk fra tarmene indefra. Der var både et slidsår i den ene ende af såret og en sprække i den anden ende. Det var sprækken i såret, der medførte, at grisen ikke var transportegnet. Det er i den situation ikke tilstrækkeligt, at grisen er adskilt under transporten.

Det Veterinære Sundhedsråd har vurderet, at en gris, der har et brok med åbent sår, er uegnet til transport, fordi den ikke kan holde balancen under selve transporten. Chaufføren skulle have afvist at tage grisen med, og den skulle have været aflivet ved landmanden.

Foreholdt erklæring afgivet af specialdyrlæge V5 har hun forklaret, at hun ikke er enig i, at såret ikke var åbent. Såret var ret dybt. Grisen led af bughindebetændelse, og det understøtter, at såret var åbent. Hun så ikke blod, og det er derfor hendes vurdering, at såret ikke er blevet forværret under transporten.

Hun foretog ikke omfattende undersøgelse af grisen, mens den levede. Hun kunne komme til grisen, der dog var påvirket af tilstanden. Hun målte ikke grisens temperatur. Hun foretog en palpation af broksækken, da hun tog ved den, men hun har ikke beskrevet dens hårdhed, blødhed, grisens temperatur m.v., eller om grisen havde smerter, da hun rørte ved brokket. Det var en stresset situation for grisen.

Ud fra foto 1 af grisen vurderer hun, at grisen var ved almindeligt huld og ikke voldsomt tynd. Slidsåret var mere end 3 dage gammelt.

Udtrykket "eskalerende myndighedsudøvelse" i hendes politianmeldelse er ikke udtryk for, at der er sket politianmeldelse ud fra virksomhedens kontrolhistorik. Det eneste formildende ved transporten af grisen var, at den havde været adskilt fra de andre grise. Hun er enig med Det Veterinære Sundhedsråd i, at behandlingen af grisen har været uforsvarlig og ikke grovere uforsvarlig.

V2 har supplerende forklaret, at han ud over denne sag kun én gang tidligere har fået en indskærpelse.

Grisen kom inde fra stalden som den sidste ved læsningen. Den var ikke beskidt, og på transporten kom den i et separat rum med strøelse. Han var nede på gulvet for at besigtige brokket fra begge sider. Grisen var livlig og intet tydede på, at den havde det skidt. Han vidste før transporten, at grisen havde et brok og derfor skulle adskilles fra de andre grise. Der var fint arvæv på brokket, og han vurderede, at helingsprocessen var afsluttet.

Det overraskede ham ikke, at den konkrete dyrlæge tog grisen fra. Hun ledte efter fejl. De andre embedsdyrlæger er anderledes i deres kontrol. Det gør det vanskeligt at "navigere" i.

Han har været ansat hos T A/S siden april 2015. Inden da havde han kørt i 21 år for en anden vognmand. Det er hans oplevelse, at T A/S gør meget for at efterleve reglerne. Der afholdes kurser og møder og gives skriftlig information med vejledning. Der afholdes chaufførmøder 3-4 gange om året. Det er hans indtryk, at T A/S har en god dialog med myndighederne. Han har et kompetencebevis.

Den tidligere indskærpelse, han har fået, blev ikke meddelt af embedsdyrlægen i denne sag.

Det kan tage ¾-1 time at læsse grisene. Han talte ikke med nogen på afhentningsstedet om grisen med brokket. Det var hans vurdering, at grisen var transportegnet, og han overvejede ikke at drøfte det med andre. Han tog ikke ved brokket på grisen. Grisen stod ikke stille, så han kunne ikke komme til den. Brokket var 5-6 cm over jorden. Hans besigtigelse af grisen tog lidt tid. Den stod stille, da han lå på gulvet.

V5 har forklaret, at han kan vedstå sin erklæring. Ved vurdering af transportegnethed indgår, hvordan grisens almene tilstand er. Ved en egentlig klinisk undersøgelse af den almene tilstand, som en dyrlæge foretager, indgår udposningens størrelse (berører den gulvet), om der er betændelse (varme, rødme, smerter ved berøring), om brokket kan skubbes tilbage i bughulen, og om der er egentlige sår på udposningen (omfanget, smerte ved berøring). Det er ikke muligt for en chauffør af en dyretransport at foretage en tilsvarende undersøgelse.

Den kliniske undersøgelse, som embedsdyrlægen i det aktuelle tilfælde har foretaget, er mangelfuld. Der er f.eks. ingen beskrivelse af smertereaktion ved berøring af udposningen. Undersøgelsen har været utilstrækkelig ved vurderingen af, om grisen var transportegnet. En gris med udposning ved navlen kan transporteres, når den adskilles fra de andre grise under transporten, når grisen er i almindeligt huld, og når den opfører sig som almindelige grise. Hvis der er smerte ved udposningen, vil det udsætte grisen for negativ påvirkning ved læsning og aflæsning, og derfor er smerteundersøgelsen af betydning.

Der er ikke medicinsk eller veterinært en definition af "alvorligt åbent sår". Det gør det svært for både dyrlæger og studerende – og umuligt for en lægmand, f.eks. en chauffør på en dyretransport – at konstatere, hvornår der er tale om et alvorligt åbent sår.

Chaufføren skal ved vurdering af, om en gris er transportegnet, som nævnt først vurdere grisens almene tilstand. Der er ikke noget i sagen, der indikerer, at grisens almene tilstand ikke var god. Grisen har et huld inden for normalområdet.

Såret på grisens udposning ved navlen er opstået i besætningen. Sår kan opstå ved slid, men nogle forskere har den teori, at sår også kan opstå på grund af manglende blodtilførsel. Sårhelingen kan blive forlænget, hvis dyret er i et beskidt miljø, eller hvis såret hele tiden slides. Det kan give "volddannelse" ved sårkanten. Han er enig med chaufføren i, at såret var langt fremme i helingen. Såret var ikke åbent, og derfor var grisen transportegnet. Der var ikke ud fra de foreliggende oplysninger risiko for bristning af udposningen med den følge, at tarmene faldt ud. Det står ikke noget sted, at der var tale om et egentlig brok med nedfaldne tarme, og det er hans vurdering, at der snarere var tale om en cystedannelse. I det tilfælde er der ikke risiko for, at tarmene falder ud, hvis udposningen brister. Det kan ved tryk på udposningen i vidt omfang konstateres, hvad der forårsager denne.

Foto 8 i fotomappen viser ikke, at der var tarme i udposningen. Tværtimod tyder billedet mere på cystedannelse, fordi udposningen efter afskæring ikke er faldet sammen. I det tilfælde er der ikke hul til bughulen. Det kan heller ikke ud fra foto 8 konstateres, at der har været bughindebetændelse. Udposningen skulle have været sendt til patologisk undersøgelse.

Ved læsningen kan en chaufføren lægge mærke til grisen almene tilstand – gang, huld, størrelse af brokket (tæt på gulvet), sår m.v. Chaufføren kan forholdsvis let konstatere sår på siden af brokket, mens det i læsesituationen er vanskeligere med sår under brokket, navnlig hvis grisen bevæger sig rundt. Det kræver sædvanligvis, at grisen bliver fikseret, for at brokket kan undersøges nedenunder for sår. I den ideelle verden vil en undersøgelse kræve, at chaufføren tager fat i brokket, men det er ikke altid muligt i praksis.

Han har alene afgivet sin erklæring på grundlag af fotomateriale og beskrivelser. Fotomaterialet i sagen er ikke godt.

Det er som nævnt hans vurdering, at såret på brokket ikke var åbent, og at det var dækket af granulation-svæv, ny overhud eller sårskorpe. Han er således ikke enig i Det Veterinære Sundhedsråds besvarelse af spørgsmål 2. Han har ved besvarelsen af spørgsmål 1B i sin erklæring anført, at embedsdyrlægens angivelse af sår dybden til 1 cm efter hans opfattelse må være 1 cm fra de forhøjede sårkanter. Dette kunne have været konstateret efter aflivningen af grisen.

I hans besvarelse af spørgsmål 2 i erklæringen om grise med meget store brok, hvor udposningen er tæt på underlaget, f.eks. 5 cm, er 5 cm alene nævnt som et eksempel. Brokkets størrelse er ikke afgørende for transportegnetheden, men det er afstanden til underlaget. Det har også betydning, hvordan brokket bevæger sig ved grisens gang. Chaufføren skal bedømme grisen i sin helhed.

Hans konklusioner er med forbehold for det foreliggende materiale, herunder billedernes kvalitet. Han tænker, at Det Veterinære Sundhedsråd har været lige så meget i tvivl, som han har været.

Det er hans vurdering, at man vanskeligt kan se såret på udposningen på foto 1. Han tror, at udposningen bliver holdt oppe og drejet på foto 2.

V6 har forklaret, at han er ansat i Fødevarestyrelsen, og han har været en af koncipisterne af Fødevarestyrelsens "Vejledning om ny model for sanktionering og opfølgning på transportområdet". Formålet med den nye vejledning har været at imødekomme et ønske om at styrke kontrollen med dyretransporter og at gøre sanktioneringen mere effektiv. Som det fremgår af vejledningens pkt. 2, indebærer de nye principper for sanktionering, at den tilsynsførende, som konstaterer en overtrædelse, alene skal forholde sig til den konkrete overtrædelse og ikke inddrage virksomhedens kontrolhistorik. Den opfølgende kontrol i transportvirksomheden har til formål at undgå fremtidige overtrædelser. Et tilfælde som i den konkrete sag ville efter vejledningen sandsynligvis indgå i drøftelserne på den opfølgende virksomhedskontrol, men det afhænger af overtrædelsens alvor. Der kan gives påbud for at undgå fremtidige overtrædelser. Hvis kødkontrol/en/embedsdyrlægen konstaterer en hændelse, som ikke er grov eller alvorlig, medfører det en indskærpelse og et opfølgende kontrolbesøg. Der er under kontrolbesøget en dialog om, hvad virksomheden har gjort for at undgå gentagelser i fremtiden. Ved kontrolbesøget foretages en helhedsvurdering af, hvad virksomheden kan gøre for at undgå fremtidige hændelser. De mindre alvorlige overtrædelser bliver således ikke politianmeldt, men der er fokus på at undgå overtrædelser. Det er en anden måde at håndtere sagerne på end tidligere og har til formål at sikre, at reglerne efterleves fremadrettet. Hvis virksomheden har foretaget relevante tiltag for at undgå fremtidige lignende hændelser, vil der ikke ske mere i sagen.

Han kender lidt til kontrolhistorikken for T A/S . Der har været en række sanktioner mod virksomheden. Det nye koncept er først iværksat den 1. oktober 2020, men det er tydeligt, at antallet af politianmeldelser generelt er faldet.

Udgangspunktet i sager om overtrædelse af dyrevelfærdslovens § 58, stk. 1, (tidligere dyreværnslovens § 28, stk. 1) er, at de ikke bliver politianmeldt. Den tidligere praksis med automatisk inddragelse af kontrolhistorikken kunne betyde, at forholdsvis små hændelser blev politianmeldt. Uforsvarlig behandling kan nu sanktioneres med en indskærpelse, men hvis der er et mønster, eller hvis der er tale om grove forhold, foretages der politianmeldelse. Formålet er at få virksomhederne til at efterleve reglerne.

Det er fortsat embedsdyrlægen, der foretager den veterinære vurdering. Hvis embedsdyrlægen vurderer, at der foreligger grovere uforsvarlig behandling, sker der fortsat direkte politianmeldelse. Hvis der alene er tale om uforsvarlig behandling, vil man på det opfølgende kontrolbesøg se på helheden, herunder om der er manglende vilje til at efterkomme reglerne. Hvis virksomheden ikke kan give tilfredsstillende svar på, hvad der er gjort for at overholde reglerne, kan Fødevarestyrelsen meddele påbud, og hvis ikke påbuddet efterleves, kan styrelsen indgive politianmeldelse. Den del af processen er dog endnu ikke fuldt ud indarbejdet på grund af coronasituationen.

En stor transportvirksomhed vil have flere hændelser end en lille virksomhed, men den store virksomhed skal i højere grad arbejde på at undgå hændelser. En godkendelsesprocent på 99,9996 %, som er oplyst af T A/S , er høj, men han har ikke statistik, som kan be- eller afkræfte tallet. Procentandelen i forhold til det samlede antal transporterede dyr vil normalt være lav, da der typisk kun er problemer med få dyr ved den enkelte transport.

Landsrettens begrundelse og resultat

Skyldsspørgsmålet

Efter Det Veterinære Sundhedsråds udtalelser af 21. juni 2019 og 16. juli 2020 sammenholdt med embedsdyrlæge V4's forklaring, politianmeldelsen og de optagne fotos af grisen er det bevist, at grisen ved ankomsten til slagteriet havde en udposning – et brok – ved navlen, men i øvrigt var ved almindeligt huld. Brokket havde en størrelse på mere end 15 cm med sår dannelse på undersiden af broksækken. Såret havde en størrelse på 7 x 4 cm og en dybde på ca. 1 cm. Det kan efter bevisførelsen ikke lægges til grund, at der var tale om et brok med nedfaldne tarme, og at der derfor var risiko for, at tarmene ville falde ud, hvis brokket bristede. Ved undersøgelse af grisen, efter at den var slagtet, fandtes en udbredt bughindebetændelse i relation til brokket.

Det Veterinære Sundhedsråd har efter at have henvist til embedsdyrlæge V4's kliniske undersøgelse af grisen ved udtalelsen af 21. juni 2019 vurderet, at grisen under opholdet i besætningen har været udsat for betydelig grad af smerte, lidelse, angst, varigt mén og væsentlig ulempe, ligesom grisen ikke har været behandlet omsorgsfuldt under hensyntagen til dens behov. Rådet fandt, at grisen derved havde været udsat for uforsvarlig behandling, jf. dagældende dyreværnslovs §§ 1, 2 og 3, stk. 1. Rådet fandt også, at grisen

ikke havde været egnet til transport, uanset at den var adskilt fra andre grise, og at grisen ved at være læsset og transporteret blev udsat for betydelig grad af smerte, lidelse, angst og væsentlig ulempe og dermed for uforsvarlig behandling, jf. dyreværnslovens § 1, nu dyrevelfærdslovens § 2. Ved besvarelse af spørgsmål 1 i udtalelsen af 16. juli 2020 har rådet vurderet, at grisen ikke var transportegnet.

Chauffør V2 vidste, at han skulle transportere en gris med et navlebrok. Efter sin forklaring undersøgte han inden transporten brokket, som var 5-6 cm over jorden, når grisen var stående. Han bemærkede såret, og han vurderede, at det var helet. Grisen blev under transporten holdt adskilt fra de andre grise, og det kan lægges til grund, at transporten ikke medførte en forværring af såret. Efter Det Veterinære Sundhedsråds svar på spørgsmål 8 lægger landsretten til grund, at brokket og såret ikke var dækket af snavs. Ved besvarelse af spørgsmål 2 udtaler Det Veterinære Sundhedsråd, at bunden af såret ikke var dækket af en sårskorpe, og at der sås blottet underhud. Sårets udseende var foreneligt med et sår, som heler med granulationsvævsvæddannelse. Såret var under opheling, og rådet vurderede, at den proces havde pågået i mindst en og indtil flere uger forud for de optagne fotos af grisen.

Landsretten finder herefter, at grisen havde et alvorligt åbent sår på broksækken, og at V2 handlede uagtsomt ved at læsse og transportere grisen uden forinden at have undersøgt grisen tilstrækkeligt.

Efter det anførte er det bevist, at grisen ikke var transportegnet, at den ved pålæsningen og transporten var udsat for smerte, lidelse, angst, varigt mén og væsentlig ulempe, og at grisen ved transporten under de foreliggende omstændigheder var udsat for uforsvarlig behandling som anført i tiltalen. Erklæringen og forklaringen fra professor, specialdyrlæge V5 kan ikke føre til et andet resultat, idet landsretten i den forbindelse har lagt vægt på, at V5 i overvejende grad har besvaret de stillede spørgsmål ud fra de foreliggende fotos og ikke som embedsdyrlæge V4 har set grisen i live. Hertil kommer, at V5 i øvrigt udtaler, at grise med meget store brok, hvor udposningen er tæt på underlaget, f.eks. 5 cm, vurderes som uegnede til transport, og at chauffør V2 har forklaret, at brokket var 5-6 cm over jorden.

På denne baggrund er landsretten enig i, at tiltalte er fundet skyldig som sket, jf. dyreværnslovens § 28, stk. 1, stk. 9 og stk. 11, jf. § 1, jf. nugældende dyrevelfærdslovs § 58, stk. 1, jf. stk. 12 og stk. 13, jf. § 2, og bekendtgørelse nr. 1729 af 21. december 2006 om beskyttelse af dyr under transport § 35, stk. 2, jf. stk. 1, nr. 1, jf. nugældende bekendtgørelse nr. 26 af 13. januar 2020 om beskyttelse af dyr under transport § 37, stk. 3, jf. stk. 1, nr. 1 og 4, jf. rådets forordning nr. 1/2005 af 22. december 2004 artikel 3, litra b, og artikel 6, stk. 3, jf. bilag 1, kapitel 1, pkt. 1 og pkt. 2, litra b.

Sanktionen

Efter "Vejledning om ny model for sanktionering og opfølgning på transportområdet" af 29. september 2020 fra Fødevarestyrelsen og forklaringen fra V6 lægger landsretten til grund, at det er udgangspunktet i en sag om overtrædelse af dyrevelfærdslovens § 58, stk. 1, efter den 1. oktober 2020, hvor vejledningen trådte i kraft, at styrelsen ikke foretager politianmeldelse. Dette støttes desuden af forklaringen fra V1 om, at tiltalte ikke er blevet politianmeldt i sager som den aktuelle efter den 1. oktober 2020.

Landsretten lægger herefter til grund, at der i et tilfælde som det foreliggende, hvor der er tale om uforsvarlig behandling af en gris, efter den 1. oktober 2020 ikke ville være sket politianmeldelse med tiltalerejsning til følge, men at overtrædelsen i stedet ville have medført en indskærpelse og et opfølgende kontrolbesøg af Fødevarestyrelsen til sikring af, at virksomheden havde foretaget relevante tiltag for at undgå fremtidige lignende hændelser.

Landsretten finder under disse omstændigheder, at straffen for tiltalte skal bortfalde, jf. straffelovens § 83.

Sagsomkostninger

Forsvareren har anmodet landsretten om at godkende, at udgiften til sagkyndig bistand i form af professor, specialdyrlæge V5's erklæring og efterfølgende forklaring i landsretten medtages som en sagsomkostning. Hun har til støtte herfor henvist til, at der efter sagens karakter og den rejste tiltale findes rimelig grund til at søge veterinærfaglig bistand. V5's skriftlige og mundtlige erklæringer har haft afgørende betydning for sagen, og historikken for sagkyndige erklæringer i transportegnethedssager begrundes, at det offentlige skal bære omkostningerne, jf. retsplejelovens § 1007, stk. 2.

Anklagemyndigheden har protesteret mod anmodningen, idet det er anført, at der ikke har været rimelig grund til at indhente en veterinærfaglig erklæring fra V5 eller at indkalde ham til at afgive forklaring i ankesagen. Eventuelle uklarheder om sagens faktum kunne være rettet til Fødevarestyrelsen, mens spørgsmål af veterinærfaglig karakter kunne være stillet til Det Veterinære Sundhedsråd. Sagen var således tilstrækkelig oplyst uden erklæringen og forklaringen fra V5 .

Sagen har angået, om en gris med navlebrok med sår på broksækken var transportegnet, og i modsat fald om grisen blev udsat for uforsvarlig behandling. Sagen er belyst ved forklaringer fra embedsdyrlægen, embedslægens politianmeldelse, fotos af grisen og udtalelser fra Det Veterinære Sundhedsråd. Landsretten finder på den baggrund og efter sagens udfald, at sagen ikke har haft en karakter, der har gjort det nødvendigt for tiltalte at indhente sagkyndig bistand i form af den fremlagte erklæring og efterfølgende forklaring under hovedforhandlingen. Det forhold, at landsretten efter V5's erklæring og forklaring ikke har lagt til grund, at der var tale om et brok med nedfaldne tarme, kan ikke i sig selv føre til, at udgiften til sagkyndig bistand afholdes af det offentlige, da det faktum ikke har haft betydning for sagens afgørelse. Der er herfter ikke grundlag for undtagelsesvis at pålægge det offentlige at betale udgiften til sagkyndig bistand, jf. retsplejelovens § 1007, stk. 2, 3. pkt., og landsretten tager derfor ikke anmodningen herom til følge.

Med den ændring, at straffen for tiltalte bortfalder, stadfæster landsretten dommen.

Thi kendes for ret:

Byrettens dom stadfæstes med den ændring, at straffen for tiltalte, T A/S , bortfalder.

Statskassen skal betale sagens omkostninger for landsretten, idet statskassen dog ikke skal betale tiltaltes udgifter til sagkyndig bistand.

Jens Røn

Erik P. Bentzen

Annette Nørby